STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 14. září 2010[1]

1. Soudní dvůr již vydal několik rozsudků týkajících se otázky, zda vnitrostátní pravidlo, které vyžaduje, aby zahraniční žalobci v soudních řízeních složili jistotu na úhradu nákladů řízení (*cautio judicatum solvi*), je v souladu se Smlouvou. Projednávaná věc je netypická tím, že se týká postavení státního příslušníka třetí země a že nastoluje otázku, zda je v tomto kontextu *cautio judicatum solvi* překážkou volného pohybu zboží.

Právní rámec

Smlouva o ES[2]

2. První odstavec čl. 12 ES stanoví: „V rámci použití této smlouvy, aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti“.

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Vzhledem k tomu, že skutkové okolnosti původního řízení nastaly před dnem vstupu v platnost Lisabonské smlouvy, odkazuji na tehdejší znění ustanovení Smlouvy. Ustanovení článku 12 ES se nyní nacházejí v článku 18 SFEU; ustanovení článků 28 ES, 29 ES a 30 ES pak v článcích 34, 35 a 36 SFEU a ustanovení článku 299 ES v článku 52 SEU a článku 355 SFEU. Je třeba rovněž mít na paměti, že před vstupem v platnost Amsterdamské smlouvy v roce 1999 se ustanovení článků 28 ES, 29 ES a 30 ES s výhradou určitých změn nacházela v článcích 30, 34 a 36 Smlouvy o ES a ve starší citované judikatuře je na ně jako takové odkazováno. Odkazy na Společenství ve starší judikatuře a právních předpisech je třeba samozřejmě vykládat jako odkazy na Evropskou unii v současném kontextu.

3. Článek 28 ES stanoví: „Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána“.

4. Článek 29 ES stanoví: „Množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána“.

5. Článek 30 ES stanoví: „Články 28 a 29 nevylučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy“.

6. Monako není v článku 299 ES uvedeno mezi územími, na která se vztahuje Smlouva. Krom toho, narozdíl (například) od Republiky San Marino [3], neexistuje žádná zvláštní mezinárodní dohoda s Monakem, která by upravovala vztahy s Evropskou unií.

Celní kodex Společenství

7. Článek 3 odst. 2 písm. b) nařízení č. 2913/92 [4] stanoví: „Následující území, nacházející se mimo území členských států, jsou s ohledem na úmluvy a smlouvy, které se na ně vztahují, považována za součást celního území Společenství: […] b) FRANCIE[:] Území Monackého knížectví, jak je vymezuje celní úmluva podepsaná v Paříži dne 18. května 1963“.

3 — Viz Dohoda o spolupráci a celní unii mezi Evropským hospodářským společenstvím a Republikou San Marino ze dne 16. prosince 1991 (Úř. věst. L 84, s. 43).

4 — Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307), nyní nahrazen čl. 3 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex) (Úř. věst. L 145, s. 1). Monako je součástí celního území Evropského společenství přinejmenším od roku 1968, kdy článek 2 nařízení Rady (EHS) č. 1496/68 ze dne 27. září 1968 o vymezení celního území Společenství (Úř. věst. L 238, s. 1) prohlásil, že určitá území (včetně Monaka), která se nacházejí mimo území Společenství, ale jsou uvedena v příloze tohoto nařízení, jsou považována za součást celního území Evropského společenství.

Relevantní vnitrostátní právní úprava

8. Podle článku 851 Gerechtelijk Wetboek (belgický soudní řád) musí cizí státní příslušník, který podá návrh na zahájení řízení nebo návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník, na návrh belgického žalovaného složit jistotu na úhradu nákladů řízení a na náhradu škody, které by mu mohly být uloženy; tato povinnost se nevztahuje na státní příslušníky zemí, se kterými existuje dvoustranná úmluva, která jejich státní příslušníky od této povinnosti osvobozuje.

Skutkové okolnosti, řízení a předběžná otázka

9. Žalobkyně v původním řízení, Francesco Guarnieri & Cie (dále jen „Guarnieri"), je komanditní společností založenou podle monackého práva se sídlem v Monaku. Žalovaná, Vandevelde Eddy VOF (dále jen „Vandevelde"), má sídlo v Belgii.

10. Třetí strana, Fourcroy NV, objednala u společnosti Vandevelde v rámci reklamní akce týkající se prodeje lahví likéru „Mandarine Napoléon" 21 000 sklenic a 100 000 čajových svíček s doplňky. Společnost Vandevelde objednala tyto čajové svíčky a sklenice od společnosti Guarnieri.

11. Při převzetí zboží odmítla společnost Vandevelde zaplatit společnosti Guarnieri, přičemž argumentovala tím, že k dodání došlo příliš pozdě, že plastové obaly pro 3 000 položek byly poškozeny a 65 % sklenic bylo rozbito, že neporušené zboží bylo velmi znečištěné a že reklamní nálepky, které měly být nalepeny na sklenice, byly umístěny na nesprávné straně.

12. Společnost Guarnieri proto podala návrh na zahájení řízení k Rechtbank van Koophandel te Brussel (obchodní soud v Bruselu), na základě kterého se domáhala úhrady faktur za dodané zboží s prošlou dobou splatnosti ve výši 51 034,98 USD a 16 345,27 eur spolu s úrokem z prodlení. Společnost Vandevelde podala vzájemnou žalobu, ve které požadovala náhradu škody ve výši 31 530,38 eur týkající se zboží spolu se zákonným úrokem a náhradu škody za ztrátu příjmu ve výši 60 000 eur spolu se zákonným úrokem.

13. Společnost Vandevelde podala podle článku 851 belgického soudního řádu návrh, aby bylo společnosti Guarnieri nařízeno složit jistotu na úhradu nákladů řízení ve výši 2 500 eur.

14. Společnost Guarnieri tvrdí, že příkaz, kterým se vyžaduje, aby poskytla jistotu na

úhradu nákladů řízení, je v rozporu se zásadou zákazu diskriminace a články 28 ES, 29 ES a 30 ES. Společnost Guarnieri tvrdí, že i když má monackou státní příslušnost, vztahují se na ni ustanovení Smlouvy o volném pohybu zboží.

15. Předkládající soud uvádí, že ustanovení Smlouvy týkající se volného pohybu zboží mají přímý účinek, a pokládá Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání články 28 ES, 29 ES a 30 ES, aby bylo vyžadováno od žalobce s monackou státní příslušností, který podal v Belgii žalobu na úhradu faktur za dodání sklenic Twister a čajových svíček s příslušenstvím, na návrh žalovaného s belgickou státní příslušností, aby složil jistotu na úhradu nákladů řízení a na náhradu škody, které mu případně budou uloženy?“

16. Písemná vyjádření předložily belgická vláda a Komise. Jednání nebylo požadováno a nekonalo se.

Posouzení

Úvodní poznámky

Původ zboží

17. Není sporu o tom, že společnost Guarnieri má monackou státní příslušnost, čili je státním příslušníkem třetí země. V předkládacím rozhodnutí a ve spise vnitrostátního soudu však chybí zmínka týkající se původu posuzovaného zboží. Původ zboží je pro posouzení základní otázky rozhodující pro posouzení merita sporu v původním řízení.

18. Pokud jde o původ, existuje celá řada variant. Zboží mohlo být vyrobeno v Monaku nebo (s největší pravděpodobností) bylo dovezeno do Monaka ze třetí země jako je Tchaj-wan a poté odesláno z Monaka do Belgie. Nebo se zboží mohlo dostat na území Belgie z jiného členského státu: například mohlo být vyrobeno ve Nizozemsku nebo dovezeno do Nizozemska ze třetí země a poté

odtud vyvezeno do Belgie [5]. Konečně zboží mohlo být vyrobeno v samotné Belgii nebo dovezeno přímo do Belgie ze třetí země.

19. Původ zboží je faktickou otázkou, o které musí rozhodnout vnitrostátní soud. Nicméně právní analýza otázky vznesené předkládajícím soudem se bude lišit v závislosti na tom, jak bude odpovězeno na tuto základní otázku.

Zboží pocházející z Monaka

20. Pokud zboží pochází z Monaka, jež není územím, na které se podle článku 52 SEU a článku 299 ES vztahuje Smlouva, je třeba nejprve posoudit, zda se články 28 ES a 30 ES uplatní na posuzované skutkové okolnosti v původním řízení.

21. Neexistuje rozsudek Soudního dvora týkající se otázky, zda se na zboží monackého původu vztahují ustanovení Smlouvy o volném pohybu. Generální advokát Fennelly se nicméně k této otázce vyjádřil ve svém stanovisku ve věci Estée Lauder [6]. Výrobek, jehož se týkala tato věc (kosmetický prostředek), byl vyroben v Monaku a odtud byl distribuován po celé Evropě. Otázkou položenou Soudnímu dvoru bylo, zda v té době články 30 a 36 Smlouvy o ES nebo čl. 6 odst. 3 směrnice o kosmetických prostředcích [7] zakazovala uplatnění vnitrostátní právní úpravy o nekalé hospodářské soutěži, která umožňuje zakázat dovoz a distribuci kosmetického prostředku legálně vyrobeného nebo distribuovaného v členském státě EU na základě toho, že spotřebitelé by mohli dospět na základě jeho jména k nesprávnému závěru, že má trvalé účinky.

22. Generální advokát Fennelly potvrdil, že Monako je skutečně třetí zemí, ale měl za to, že „[…] jelikož se na obchod mezi Monakem a Společenstvím nemohou uplatnit žádná cla nebo poplatky s rovnocenným účinkem, na první pohled se zdá, že zboží pocházející z této země a vyvážené přímo do členského státu by mělo být považováno za zboží pocházející ze Společenství“ [8]. Poté co zkoumal,

5 — V rozsudku ze dne 15. prosince 1976, Donckerwolcke a Schou, 41/76, Recueil, s. 1921, body 14 až 18, se uvádí, že výrobky ve „volném oběhu“ ve Společenství jsou výrobky, které pocházejí ze třetích zemí a byly řádně dovezeny do jednoho z členských států v souladu se Smlouvou. Takové výrobky jsou s konečnou platností a zcela stavěny na roveň výrobkům pocházejícím z členských států. Článek 30 Smlouvy o ES se tudíž vztahuje bez rozdílu na výrobky pocházející ze Společenství i na výrobky, které byly propuštěny do volného oběhu v jakémkoli členském státu, bez ohledu na skutečný původ těchto výrobků.

6 — Rozsudek ze dne 13. ledna 2000, C-220/98, Recueil, s. I-117, body 12 až 14 stanoviska.

7 — Směrnice Rady 76/768/EHS ze dne 27. července 1976 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se kosmetických prostředků (Úř. věst. L 262, s. 169; Zvl. vyd. 13/003, s. 285).

8 — Stanovisko ve věci Estée Lauder, uvedené v poznámce pod čarou 6, bod 12.

zda tento názor není zpochybněn tím, že neexistuje ucelený systém upravující obchodní vztahy mezi Monakem a Společenstvím, generální advokát Fennelly došel k závěru, že: „Věřím, že pouhá skutečnost, že Monako je součástí celního území Společenství, odůvodňuje zacházení se zbožím pocházejícím z Monaka tak, jako by se na něho vztahovala pravidla o volném pohybu“ [9].

23. Soudní dvůr ve věci Estée Lauder rozhodl na základě jiných důvodů, a tudíž se ve svém rozsudku k této otázce nevyjádřil. Já se nicméně s přístupem generálního advokáta Fennellyho zcela ztotožňuji a souhlasím s jeho názorem, že na zboží monackého původu a zboží dovezené do Monaka ze třetí země a propuštěné do volného oběhu v této zemi [10] by se měla vztahovat ustanovení Smlouvy o volném pohybu.

Zboží pocházející z jiného členského státu

24. Pokud vnitrostátní soud shledá, že zboží pochází z jiného členského státu, ustanovení článků 28 ES a 30 ES se přirozeně uplatní. Na zboží dovezené do jiného členského státu ze třetí země a propuštěné v této zemi do volného oběhu se budou tato ustanovení rovněž vztahovat.

Zboží pocházející z Belgie

25. Narozdíl od těchto dvou hypotéz popsaných výše, pokud zboží pochází z Belgie (nebo bylo do Belgie přímo dovezeno ze třetí země a poprvé propuštěno do volného oběhu v rámci Evropské unie v Belgii) jsou ustanovení Smlouvy o volném pohybu podle mého názoru irelevantní.

26. Je pravdou, že Soudní dvůr ve věcech Pistre [11] a Guimont [12] rozhodl, že žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce mající svůj původ v řízeních, ve kterých výrobky a účastníci řízení pocházejí z jednoho členského státu, jsou přípustné; načež se vyjádřil k výkladu v té době článku 30 Smlouvy o ES. Oba tyto případy se nicméně týkaly vnitrostátních opatření, která by mohla mít, přinejmenším potenciálně, zjevný vliv na volný pohyb zboží.

9 — Stanovisko ve věci Estée Lauder, uvedené v poznámce pod čarou 6, bod 14.

10 — Logicky to vyplývá z rozsudku Donckerwolcke, uvedeného výše v poznámce pod čarou 5: u takového zboží se předpokládá, že bylo řádně dovezeno na celní území Společenství a je s konečnou platností a zcela stavěno na roveň zboží monackého původu.

11 — Spojené věci ze dne 7. května 1997, C-321/94 až C-324/94, Recueil, s. I-2343.

12 — Rozsudek ze dne 5. prosince 2000, C-448/98, Recueil, s. I-10663.

27. Ve věci Pistre francouzský zákonodárce zakázal, aby byla označení „hora“ nebo „Monts des Lacaune“ uvedena na značce výrobků z vařeného masa bez předchozího povolení příslušných správních orgánů (takové povolení se týkalo použití označení, jež byla vyhrazena pro horské oblasti). Osoby, o které se v této věci jednalo, byly francouzskými státními příslušníky, kterým bylo zakázáno vyrábět a uvádět ve Francii na trh své výrobky z vařeného masa. Soudní dvůr rozhodl, že uplatnění v té době článku 30 Smlouvy o ES „nelze považovat za vyloučené pouze z toho důvodu, že se všechny skutkové okolnosti konkrétního případu před vnitrostátním soudem omezují na jeden členský stát. V takové situaci může mít uplatnění vnitrostátního opatření rovněž vliv na volný pohyb zboží mezi členskými státy, a to zejména tehdy, když dotčené opatření usnadňuje uvádění na trh zboží domácího původu k újmě dováženého zboží“ [13]. Soudní dvůr dále uvedl, že napadené vnitrostátní opatření přímo diskriminuje dovážené výrobky (protože uvedená označení se mohou v zásadě použít pouze na výrobky vyrobené ve Francii) a rozhodl, že je nelze odůvodnit [14].

28. Ve věci Guimont penalizovala vnitrostátní pravidla týkající se označování výrobků označení sýru vyrobeného v tuzemsku jako „Emmenthal“, jelikož ačkoli splňoval v ostatních ohledech požadavky stanovené v této zemi [15], byl bez kůrky. Napadené vnitrostátní pravidlo se uplatnilo bez rozlišení na dovážené i domácí výrobky. Soudní dvůr souhlasil s tím, že je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přípustná, jelikož „odpověď může být [vnitrostátnímu soudu] užitečná, pokud by jeho vnitrostátní právo vyžadovalo v řízení, jako je řízení v uvedené věci, aby měl domácí výrobce stejná práva, jako jsou ta, která může výrobce z jiného členského státu odvodit z práva Společenství ve stejné situaci“ [16]. Soudní dvůr byl ale dále opatrný v tom, aby neodpověděl na položenou otázku, pokud jde o účinek napadeného pravidla na dovážené výrobky, přičemž shledal, že v tomto ohledu v té době článek 30 brání takové vnitrostátní právní úpravě. [17]

29. Naproti tomu v projednávané věci se Soudní dvůr zabývá pravidlem (*cautio judicatum solvi*), které je součástí pravidel členského státu týkajících se občanskoprávního řízení. Napadené opatření se přímo netýká uvádění zboží na trh [18]. Diskriminační účinek závisí na státní příslušnosti žalobce, nikoli na

13 — Rozsudek Pistre a další, uvedený v poznámce pod čarou 11, body 44 až 45.

14 — Rozsudek Pistre a další, uvedený v poznámce pod čarou 11, body 49 až 54.

15 — Relevantní vnitrostátní právní úprava popisovala sýr Emmenthal jako: „tvrdý sýr vyráběný zráním, lisováním a solením na povrchu nebo v solném nálevu; barvy mezi slonovinou a bledě žlutou, jehož díry jsou velikosti mezi třešní a vlašským ořechem; s tvrdou, suchou kůrkou barvy mezi zlatožlutou a světle hnědou“.

16 — Rozsudek Guimont, uvedený v poznámce pod čarou 12, bod 23.

17 — Rozsudek Guimont, uvedený v poznámce pod čarou 12, body 25 až 35.

18 — Rozvedu tuto analýzu dále při přezkumu, zda je napadené pravidlo opatřením s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení: viz bod 43 a násl.

původu zboží. Vztahuje se bez rozlišení na dovážené i domácí výrobky. Vzhledem k nejistotě, pokud jde o skutečný původ zboží, je zřejmé, že Soudní dvůr musí vnitrostátnímu soudu odpovědět; ale je rovněž zřejmé, že ustanovení Smlouvy o volném pohybu zboží se neuplatní, pokud zboží, které je předmětem sporu před vnitrostátním soudem, je belgického původu.

30. Ve zbývající části tohoto stanoviska budu vycházet z toho, že zboží, o které se v původním řízení jedná, bylo legálně uvedeno na trh EU, avšak vnitrostátní soud bude muset před tím, než bude moci rozhodnout o výsledku řízení, určit jeho původ.

Použitelnost článku 29 ES

Věc samá

31. Druhou předběžnou otázkou je, zda je článek 29 ES (který zakazuje množstevní omezení vývozu) v projednávané věci relevantní. Jak Komise, tak i belgická vláda tvrdí, že Soudní dvůr by měl omezit svoji analýzu na články 28 ES a 30 ES.

32. Pokud zboží, které je předmětem sporu, je ve volném oběhu v rámci jednoho členského státu a následně překročí nebo má překročit hranice jiného členského státu, nevidím v zásadě důvod proč – v závislosti na ustanoveních smluvní dohody, která vedla ke sporu – by se neměl článek 29 ES uplatnit. Vývoz z členského státu A do členského státu B je konec konců pouze protějškem dovozu do členského státu B z členského státu A.

33. Na základě skutkových okolností projednávané věci je tedy zřejmé, že se vnitrostátní soud zabývá sporem týkajícím se zboží, které je ve stejném členském státu (Belgie) jako soud, kterému mu byl tento spor předložen. Pokud toto zboží překročilo hranice, relevantním pohybem byl dovoz do Belgie, a nikoli vývoz z Belgie. Budu tedy vycházet z toho, že pro výsledek vnitrostátního řízení jsou relevantní pouze články 28 ES a 30 ES.

34. Ustálená judikatura Soudního dvora potvrzuje, že vnitrostátní právní úprava, která vyžaduje *cautio judicatum solvi* spadá do rozsahu působnosti Smlouvy [19]. Dosavadní

19 — Rozsudek ze dne 1. července 1993, Hubbard, C-20/92, Recueil, s. I-3777 (poskytování služeb); ze dne 26. září 1996, Data Delecta a Forsberg, C-43/95, Recueil, s. I-4661 (dodání zboží); ze dne 20. března 1997, Hayes, C-323/95, Recueil, s. I-1711 (dodání zboží); a ze dne 2. října 1997, Saldanha a MTS, C-122/96, Recueil, 1997 s. I-5325 (právo společností – ochrana zájmů akcionářů).

judikatura Soudního dvora se však týkala žalobců v původním řízení, kteří byli státními příslušníky členského státu, a nikoli žalobců, kteří byli státními příslušníky třetí země.

35. „Například věc Data Delecta se tak týkala anglické společnosti, po které bylo požadováno, aby složila jistotu na úhradu nákladů řízení v řízení, ve kterém se domáhala platby za dodání zboží, přičemž návrh na jeho zahájení podala ve Švédsku proti švédské společnosti. Soudní dvůr rozhodl, že: ‚[Článek 12 ES] tím, že zakazuje, jakoukoli diskriminaci na základě státní příslušnosti' vyžaduje v členských státech naprostou rovnost v zacházení mezi osobami v situaci upravené právem Společenství a státními příslušníky dotčeného členského státu". V případě švédského pravidla, na základě kterého mohlo být po cizích státních příslušnících vyžadováno, aby složili jistotu na úhradu nákladů řízení, bylo proto rozhodnuto, že představuje přímou diskriminaci na základě státní příslušnosti [20].

36. Z rozsudku Data Delecta a jemu podobných podle mého názoru vyplývají dva faktory. Zaprvé *cautio judicatum solvi* je neslučitelné s článkem 12 ES, pokud rozlišuje mezi osobami před vnitrostátními soudy „v situaci upravené právem Společenství" na základě státní příslušnosti k újmě cizích státních příslušníků. Zadruhé takové pravidlo omezuje právo žalobce využívat základních svobod zaručených Smlouvou, jelikož možnost (je-li to nutné) uplatnit nárok v průběhu právního řízení před soudem, který má pravomoc spor řešit, je základní podmínkou výkonu těchto práv [21].

37. Jsem si vědoma toho, že otázka výkladu článku 12 ES nebyla vnitrostátním soudem výslovně vznesena. Podle mého názoru je však relevantní pro vyřešení projednávané věci.

38. Aby bylo možné dovolávat se judikatury Soudního dvora týkající se *cautio judicatum solvi*, stačí, aby se na *zboží*, které je předmětem původního řízení, vztahovala ustanovení Smlouvy o volném pohybu? Nebo musí *žalobce* v tomto řízení být rovněž státním

20 — Rozsudek Data Delecta a Forsberg, uvedený v poznámce pod čarou 19, bod 16.

21 — Viz v tomto ohledu stanovisko generálního advokáta La Pergoly ve věci Hayes, uvedené v poznámce pod čarou 19, body 7 až 9.

příslušníkem Evropské unie nebo společností založenou na území Unie?

39. Soudní dvůr v nedávné době ve věci Vatsouras rozhodl, že aby se použil článek 12 ES, musí být splněny dvě podmínky: „Toto ustanovení [článek 12 ES] se vztahuje na situace, které spadají do rozsahu působnosti práva Společenství, v nichž je státní příslušník jednoho členského státu podroben ve srovnání s příslušníkem jiného členského státu diskriminačnímu zacházení pouze na základě své státní příslušnosti, a nemá se použít v případě eventuálního rozdílného zacházení mezi státními příslušníky členských států a státními příslušníky třetích zemí [22].

40. Podle mého názoru by se mělo pravidlo v judikatuře Soudního dvora týkající se *cautio judicatum solvi*, které odkazuje na „osoby v situaci upravené právem Společenství“, vykládat ve světle rozsudku Soudního dvora ve věci Vatsouras. Žalobce v původním řízení tedy bude muset splňovat dvě podmínky: zaprvé, že dotčená situace spadá do rozsahu působnosti práva EU; zadruhé, že žalobce, který byl podroben diskriminačnímu zacházení, je státním příslušníkem členského státu.

41. Vzhledem k tomu, že společnost Guarnieri je monackou společností, vyplývá z toho, že se článku 12 ES nemůže dovolávat.

42. Tento závěr by měl k vyřešení projednávané věci postačovat. Nicméně pro případ, že by Soudní dvůr měl za to, že státní příslušnost žalobce je irelevantní pro účely uplatnění článku 12 ES, nebo by si přál přezkoumat projednávanou věc ve světle článků 28 ES až 30 ES, stručně posoudím, jak by se mohla uplatnit ustanovení o volném pohybu zboží.

43. Je *cautio judicatum solvi* opatřením s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení ve smyslu článku 28 ES?

22 — Spojené věci ze dne 4. června 2009, Vatsouras, C-22/08 a C-23/08, Sb. rozh. s. I-4585, body 51 a 52.

44. Od vydání rozsudku Soudního dvora ve věci Dassonville je ustálenou judikaturou, že „je třeba veškerou obchodní právní úpravu členských států, která by mohla ať přímo nebo nepřímo, skutečně nebo potenciálně narušit obchod uvnitř Společenství, považovat za opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením“ [23].

45. Článek 851 belgického soudního řádu rozlišuje mezi belgickými státními příslušníky a státními příslušníky jiných zemí na základě státní příslušnosti. Tento právní předpis vyžaduje, aby cizí státní příslušníci složili jistotu na úhradu nákladů řízení v případě, že mezi státem, jehož jsou státními příslušníky, a Belgií neexistuje reciproční úmluva. Myslím si však, že se v tomto případě nejedná o opatření s rovnocenným účinkem ve smyslu článku 28 ES.

46. *Cautio judicatum solvi* není institutem obchodního práva. Váže se ke státní příslušnosti žalobce, a nikoli na původ zboží a jeho účelem není regulovat obchod. Není ani podmínkou, která by přímo souvisela s dodáním zboží, jak je tomu u pravidel o balení a označování výrobků, která mohou být používána za účelem diskriminace zahraničních dovozců a tak narušovat volný pohyb. Je spíše institutem občanskoprávního řízení. Jeho uplatnění závisí na vzniku dvou událostí. Zaprvé spor musí vzniknout po uzavření smlouvy (v projednávané věci smlouvy o dodání zboží), která vede k zahájení soudního řízení před belgickými soudy. Zadruhé spor se musí týkat belgického státního příslušníka jakožto žalovaného, který se rozhodne využít článku 851 belgického soudního řádu.

47. Podle mého názoru je tudíž uplatnění článku 851 belgického soudního řádu příliš neurčité a nepřímé, aby představovalo překážku volného pohybu zboží pro účely článku 28 ES [24].

23 — Rozsudek ze dne 11. července 1974, Dassonville, 8/74, Recueil, s. 837, bod 5. Například věci, ve kterých Soudní dvůr rozhodl, že administrativní formality jsou opatřeními s rovnocenným účinkem ve smyslu článku 28 ES, viz rozsudky ze dne 17. června 1987, Komise v. Itálie, 154/85, Recueil, s. 2717, body 8 až 12 (týkající se požadavků upravujících paralelní dovoz motorových vozidel); a ze dne 15. března 2007, Komise v. Finsko, C-54/05, Sb. rozh. s. I-2473, body 38 a 39 (týkající se systému převozních povolení uplatňovaného pouze na dovážená motorová vozidla).

24 — Viz ve stejném smyslu rozsudky ze dne 7. března 1990, Krantz, C-69/88, Recueil, s. I-583, body 11 a 12; ze dne 24. ledna 1991, Alsthom Atlantique, C-339/89, Recueil, s. I-107, body 14 a 15; ze dne 13. října 1993, CMC Motorradcenter, C-93/92, Recueil, s. I-5009, body 10 až 13; a ze dne 22. června 1999, ED, C-412/97, Recueil, s. I-3845, body 11 a 12.

48. Pokud by Soudní dvůr nesouhlasil s tímto názorem a měl za to, že *cautio judicatum solvi* je opatřením s rovnocenným účinkem ve smyslu článku 28 ES, bude nezbytné posoudit, zda je odůvodněno jedním z důvodů veřejného zájmu stanovených v článku 30 ES. Vzhledem k tomu, že napadené vnitrostátní pravidlo nediskriminuje, pokud jde o *zboží*, které je předmětem sporu, mezi dováženými a domácími výrobky, mohlo by být rovněž odůvodněno na základě jednoho ze závazných požadavků stanovených v judikatuře Soudního dvora [25] (pokud by Soudní dvůr měl za to, že žalobce, jenž je státním příslušníkem třetí země, se může rovněž dovolávat článku 12 ES [26], napadené pravidlo – které by tak bylo jednoznačně diskriminačním na základě státní příslušnosti – by mohlo být odůvodněno pouze na základě článku 30 ES, a nikoli na základě závazných požadavků judikatury).

49. Belgie tvrdí, že cílem článku 851 soudního řádu je poskytnout právní jistotu – zajistit řádný výkon rozhodnutí belgických soudů. Účelem tohoto ustanovení je zajistit, aby se cizí státní příslušníci, kteří nepodléhají reciproční úmluvě, nevyhnuli náhradě škody a úroků, pokud jim belgické soudy takovou náhradu uloží. Cílem tedy je, aby byli cizí státní příslušníci ve stejném postavení jako belgičtí státní příslušníci, kteří samozřejmě zcela podléhají pravomoci belgických soudů, pokud jde o výkon rozhodnutí.

50. I když jsem připravena přijmout, že pravidlo vnitrostátního procesního práva upravující složení jistoty na úhradu nákladů řízení může být v zásadě považováno za pravidlo, které sleduje cíl, jenž je ve veřejném zájmu – a že se na ně tedy vztahuje výjimka veřejného pořádku stanovená v článku 30 ES nebo „závazný požadavek“ stanovený v rozsudku „Cassis de Dijon“ – předkládací rozhodnutí ani písemná vyjádření předložená Belgií neobsahují dostatek informací k tomu, aby Soudní dvůr mohl tuto záležitost podrobněji posoudit. Mám tudíž za to, že je na vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda může být *cautio judicatum solvi* odůvodněno. Při přezkumu této otázky by měl vnitrostátní soud v každém případě posoudit, zda je toto pravidlo nejméně omezujícím prostředkem k dosažení požadovaného cíle a zda je přiměřené [27].

25 — Viz rozsudek ze dne 20. února 1979, Rewe-Zentral, 120/78 (zvaný „Cassis de Dijon“), Recueil, s. 649, bod 8.

26 — Viz bod 42 výše.

27 — Viz například Komise v. Finsko, C-54/05, uvedený v poznámce pod čarou 23, bod 38.

Závěry

51. Ve světle výše uvedených úvah mám za to, že Soudní dvůr by měl odpovědět na otázku položenou Rechtbank van Koophandel te Brusel následovně:

„Článek 28 ES nebrání tomu, aby od žalobce s monackou státní příslušností, který podal v Belgii žalobu na úhradu faktur za dodání zboží, bylo na návrh žalovaného s belgickou státní příslušností vyžadováno, aby složil jistotu na úhradu nákladů řízení a na náhradu škody, které mu budou na základě tohoto řízení případně uloženy."